

[Undervisningsministeren.]

eller Seminarier, enten helt holder sig borte eller efter faa Aars Forløb opgiver en i sig selv lovende Virksomhed i Højskolens Tjeneste. Naar det endvidere foreslaas, at Lærervirksomhed ved en Højskole ogsaa giver Lønningsanciennitet ved Ansættelse som Lærer i Statens Tjeneste, ved Seminarier og Statsskoler, og omvendt, at Anciennitet kan medtages ved Overgang fra Statens, Folkeskolens eller Folkekirkens Tjeneste til Lærervirksomhed ved en Højskole, er det mit Haab, at der herved ydes et meget betydningsfuldt Bidrag til at skaffe Højskolerne de bedst mulige Lærere og hjælpe dem til at beholde dem.

Til Forstanderløn ydes der efter den gældende Lov et Tilskud af 20 pCt. af det Beløb, der efter hans Virksomhed i hvert enkelt Tilfælde og den højest lønnede Lærers Løn ved Skolen skønnes passende som Løn for hans Virksomhed som Lærer. Dette Tilskud er næppe rationelt, da Forstanderens Indtægt i det væsentlige maa komme fra Skolens Overskud, men jeg vil ikke anse det for uforenligt med denne Betragtning, at der ydes Forstanderen Alderstillæg som Lærer, altsaa stigende til 1 800 Kr.

De øvrige Tilskud, Grundtilskud, Bygningstilskud og Tilskud til Undervisningsmateriel, afviger ikke meget fra Tilskuddene efter den gældende Lov. Ungdomsudvalget er her gaaet lidt videre, men jeg har efter Forhandling med Finansministeren anset det for nødvendigt at søge en Begrænsning af Udgifterne, og for ikke at røre ved det, som jeg ansaa for det vigtigste, nemlig Tilskuddet til Lærerløningerne, har jeg begrænset de øvrige Tilskud noget i Forhold til Ungdomsudvalgets Forslag.

Den anden Hovedbetingelse for at faa de unge paa Højskole er, at de ikke af økonomiske Grunde forhindres deri. Det er efter de nugældende Bestemmelser saaledes, at det Beløb, der er til Raadighed for Elevunderstøttelser, beregnes efter 40 Kr. maanedlig for indtil Halvdelen af samtlige Skolers Aarslever i det sidst forløbne Finansaar. I de senere Aar er dette i Loven fastsatte Beløb igennem Finanslovhjemmel forhøjet meget betydeligt, sidste Aar med 388 000 Kr. ud over Lovens Maksimumsbeløb, som er 720 000 Kr. Vi har altsaa sidste Aar anvendt 1 108 000 Kr. til Elevunderstøttelser, medens jeg til Sammenligning kan anføre, at vi 5 Aar tidligere kun anvendte 530 000 Kr. til dette Formaal.

Det Beløb, der er til Raadighed, altsaa for sidste Aar 1 100 000 Kr., fordeles

efter Bedømmelse af Elevernes Trang med Understøttelser, der i de enkelte Tilfælde har varieret fra 13 Kr. til 45 Kr. maanedlig. Med den nuværende Betaling paa Skolerne betyder dette, at den højeste Understøttelse, der kun ydes til de allerdaarligst stillede, knap dækker Halvdelen af Skolepengene og ingen af de øvrige Udgifter ved et Skoleophold, til Bøger og andre Udgifter. Elever, som er arbejdsløse, faar deres Understøttelse gennem Arbejdsløshedsfonden, der normalt betaler hele Opholdet, men paa den anden Side kan forlange Opholdet afbrudt, hvis der kan anvises Eleven Arbejde.

Med de nu foreslaaede Bestemmelser har det været Hensigten at skabe en mere rationel Understøttelsesordning og samtidig understrege som Princip, at Understøttelsen er en Hjælp til Selvhjælp, hvorfor Overskriften over disse Bestemmelser, §§ 12—14, ogsaa er „Statstilskud til Skoleophold“.

Efter Forslaget beregnes Understøttelserne ikke som nu efter et bestemt i Loven fastsat Beløb pr. Elev, men stilles i direkte Forhold til Udgifterne ved et Skoleophold, deri indbefattet ikke alene Skolepenge, men ogsaa Udgifter til Bøger m. m. Naar Understøttelserne saaledes sættes i Forhold til, hvad det koster at være paa Højskole, er det naturligt, at Ministeriet faar Indflydelse paa dette Forhold, og det foreslaas derfor, at Ministeriet skal fastsætte Beløbet, men efter Indstilling fra Foreningen af Høj- og Landbrugsskoler. Efter Forhandling med Folketingets Finansudvalg fastsætter Ministeriet derefter, hvor stor en Del af dette Beløb Eleverne selv skal skaffe, udtrykt i bestemte Satser, og Resten faar de som Statstilskud. De Elever, der har opsparret det Beløb, de selv skal skaffe til et Skoleophold, kan altsaa være sikre paa, at Staten dækker Resten af Udgifterne, og behøver ikke som nu at nære Bekymring for, om de faar saa stor Understøttelse, at de kan gennemføre Skoleopholdet. Det er derfor mit Haab, at disse Bestemmelser vil faa mange unge, som hidtil af økonomiske Grunde har afholdt sig derfra, til at tage paa Højskole, og at det skal vise sig at blive en Opfordring til Landets Ungdom til i Tide at spare op, saa at de ikke staar uden Mulighed for at gennemføre et Højskoleophold, den Dag de faar Lyst til det.

Ungdomsudvalget havde foreslaaet at give et ekstra Tillæg paa indtil 20 pCt. til Understøttelse af de unge, der benyttede sig af en bestemt Opsparingsordning gennem Postgirovæsenet for derigennem yderligere